

Invazīvo sugu ierobežošana

Invazīvo sugu lielākā bīstamība ir to spēja strauji savairoties un iekarot plašas teritorijas, jo vietējām sugām ienācējas nav pazīstamas, līdz ar to ekosistēmā nav izstrādājušies dabiski mehānismi to izplatības ierobežošanai.

Lielākā daļa no invazīvajām sugām Latvijā ir apzināti ievestas kā krāšnumaugi vai potenciāli ekonomiski nozīmīgas sugas. Salīdzinoši īsā laikā tās ir pārgājušas savvalā – vairums no tām ir pioniersugas, kas labi jūtas pamestos laukos, uzirdinātās ceļmalās, pārorganītās ganībās un izcirtumu malās, un veiksmīgi izplatās ar vēja, ūdens, putnu, un lauksaimniecības tehnikas palīdzību.

Saskaņā ar Eiropas Vides aģentūras aprēķiniem invazīvās sugas ik gadu Eiropas lauksaimniecībai, mežsaimniecībai un zivsaimniecībai rada ekonomiskus zaudējumus vismaz 12 miljardu eur apjomā.

Invazīvās sugas ir Latvijas dabai neraksturīgas svešzemju augu un dzīvnieku sugas, kas apdraud vietējās sugas un to dzīvotnes, rada ekonomiskus zaudējumus vai kaitējumu cilvēka veselībai un videi.

Latvijas lauksaimniecības zemēs vislabāk zināmi Sosnovska latvānis un Kanādas zeltgalvīte, taču tikpat bīstamas ir arī citas – daudzlapu lupīna, blīvā kābene, puķu sprigane un ošlapu kļava, bet no dzīvniekiem aizvien lielāku ietekmi rada Spānijas kailgliemezis un melngalvas mīkstgliemezis.

Sosnovska latvāni Latvijā 20. gadsimta 40. gadu beigās sāka audzēt kā lopbarības un nektāraugu, taču tas strauji pārgāja savvalā. Viens augs spēj sarażot pat 15000 sēklu, kas strauji izplatās ar vēja, ūdens un lauksaimniecības transporta palīdzību.

Dabisks zālājs ar lielu sugu daudzveidību un blīvu velēnu ir efektīva dabiska barjera, kas nozīmīgi ierobežo invazīvo sugu izplatīšanos. Zālājiem raksturīgā blīvā velēna traucē sēklu nokļūšanu kontaktā ar augsnī un dīgšanu, savukārt daudzās un dažādās augu sugas rada jaunajiem dīgstiem sīvu konkurenci par vietu un gaismu.

Kā zemnieks var veicināt invazīvo sugu ierobežošanu?

Uzturēt biotopu un ainavas daudzveidību,

radot dabiskas barjeras invazīvo sugu izplatīšanās ceļā

Starptautiskas zinātnieku grupas pētījums par dabiskās veģetācijas atjaunošanu cīņai pret invazīvajām sugām apliecināja, ka 85% no pētītām platībām dabiskās veģetācijas atjaunošana sekmīgi ierobežoja invazīvās sugas.

Saglabāt dabiskos zālājus un to blīvo velēnu,

maksimāli samazinot augsnes mehānisko apstrādi.

Izmantot mājlopus

invazīvo augu sugu ierobežošanai.

Uzturēt un veidot jaunas dabisko zālāju joslas

gar ceļiem, ūdenstecēm, mežmalām, kur invazīvās sugas visveiksmīgāk pārvietojas – zālāja josla darbosies kā barjera, kas to bremzēs.

Sekot līdzī zālāju veģetācijas un faunas izmaiņām,

lai savlaicīgi pamanītu invazīvo sugu ienāšanu un nekavējoties uzsāktu to iznīcināšanu.

Aitas, kazas un liellopi labprāt ēd jaunos latvāpus, kas tiem ir nekaitīgi. Pieredze Siguldas novadā liecina, ka jaunie dzinumi aitām tik ļoti garšo, ka tie nepagūst izaugt līdz ziedkopai.

Interesēties par izmaiņām invazīvo sugu sarakstā,

pētījumu rezultātiem un praktiskām rekomendācijām invazīvo sugu ierobežošanai.

